

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

03.01.2017 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

24 Часа

✓ Васил Велев: Младите да работят 5 г. в България след висше

Виктор Иванов

Ако напуснат, да връщат стипендии или работодателят им да плаща трансферни права, предлага председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България

Държавата ще дава по 350 лв. на месец за бъдещи чиновници, трябва и за бизнеса

Вече липсват всякакви работници, нужен е внос дори от Бангладеш и Виетнам

100 лв. по-малко ще е заплатата на година с трите почивни понеделника

- Г-н Велев, как ще се отрази на бизнеса новият режим за празниците?

- Ние искахме точно обратното на това, което се прие. Отпадна досегашното сливане на празнични дни с уикенда, но се създаде нов проблем с намалението на работните дни с 3. Когато се слива празничен ден с уикенда, а след това се отработва в събота, ние губим средно половин работен ден.

Вече ще губим цял ден, защото в понеделник няма да се работи, ако празникът е в събота и неделя. Такива почивни понеделници ще има средно по три на година. Работните дни в годината досега бяха средно 252, с новото решение стават 249. Като работим по-малко, произвеждаме по-малко, хората получават по-малко. Не може да работим по-малко и да се оплакваме, че сме бедни. За тези 3 допълнителни дни ще имаме приблизително 1,2% по-малко произведен БВП, или над 1 млрд. лв. по-малко. Това пък означава 400 млн. лв. по-малко приходи в бюджета. След като хората работят с 1% по-малко, и заплатата им ще е с 1% по-малко на година, или 100 лв. по-малко. Така се нареждаме сред държавите с най-много празници и почивни дни в ЕС.

- Какви са очакванията ви за развитието на икономиката през 2017 г. на фона на политическата нестабилност, с която завършваме тази?

- Умерено оптимистични. Биха могли да бъдат и по-добри при политическа стабилност. Като цяло прогнозата ни е 2,6-2,8% ръст на БВП, ръст на продажбите на компаниите от порядъка на 3-4%, около половин-един процент повишение на заетостта, а на възнагражденията от порядъка на 5 до 7%. Компаниите също така предвиждат значителен ръст на инвестициите и на кредитирането. Българската икономика обаче има потенциал и за още по-голям растеж от 6,5%. За да се осъществи, трябва да се извършат реформи, които до момента или се отлагат, или се правят половинчато - администрацията, регулаторите, съдебната система, сигурността на инвестициите. Ако това се направи, и БВП, и доходите на хората ще растат с по-висок темп. Не са реформирани образованието, здравеопазването, в пенсионната система имаше един етапен опит, но се спря дотам. Няма реформа в медицинската и трудовата експертиза и това води до много измами в инвалидните пенсии и в болничните. Мнимите болни растат заради липсата на контрол.

- Работодателят не може ли да контролира кой работник е болен и кой не?

- Не. Трудно е да се провери колко от болничните са фалшиви. Работници с болничен ги намираме и в градините да събират реколта, и на плажовете, и по кръчмите.

- Казахте реформа в образованието. Можете ли да обясните какъв е проблемът на работодателите да се намерят работници и къде е вината на образованието?

- Не могат да се намерят въобще работници - и сервитьори, и камериерки, и инженери, няма и средни техници, заварчици, стругари, оператори на машини. Единият ход за решаване на този проблем са смели реформи в образованието, но това ще даде резултат след 5-10 г. Това всъщност е основната спирачка за по-ускорено развитие - няма хора. Нужно е работодателите да могат да внасят работна ръка, която не достига, дори и с ниска квалификация. А държавата да спре организирано да изнася работна ръка и същевременно да пречи на вноса. На хората, които търсят работа извън страната, не трябва да се съдейства. Нужни са двустранни спогодби с Молдова, с Украйна, Армения, Сърбия, Македония, а защо не и с Бангладеш и Виетнам, по които държавата да подкрепи бизнеса и по наша поръчка да осигури недостигащ персонал, вместо да изнася хора.

- Как да се спре изтичането на мозъци?

- Не може да се спре. Мозъци изтичат и от Централна Европа, и от Германия. Но това са хората, които са много тънка прослойка - шампионите по математика и информатика, които са няколко души. Те получават пълни стипендии в световни университети и заминават, често остават, някои обаче се завръщат. Нито е възможно, нито е нужно да се спират. Но държавата трябва да инвестира в образованието по-целенасочено. В момента държавната поръчка за университетите не е съобразена с потребностите на икономиката и резултатът е, че бюджетът, който се пълни с нашите данъци, плаща образование, което не ни подготвя кадри. Защото парите следват студента, университетите измислят добре звучащи специалности, в които лесно се получава диплома, и резултатът е продавачки с дипломи за висше образование. Това е

разхищение на ресурса. За специалностите, за които няма интерес, но има дефицит на пазара на труда, трябва да бъдат предложени атрактивни стипендии, които да привлекат млади хора. Това важи и за средното образование, и за висшето.

- *И след тази стипендия какво ще ме спре пак да потърся по-добра заплата в Германия от тази, която ще ми дадете вие?*

- Тези стипендии трябва да са свързани с ангажимент за реализация в страната в рамките на пет години. И който замине за чужбина, ще трябва да върне взетите стипендии. Кандидатстването за тях ще е доброволно. Всеки може да учи същата специалност и без стипендия и да е свободен да замине. В момента се обсъжда проект на наредба на МС за стипендии за студенти, които след това да станат държавни служители. Държавата ще отпусне 350 лв. на месец стипендия и 5 години след завършването си трябва студентът да работи като чиновник. А всъщност големият дефицит на кадри е в индустрията.

- *А защо бизнесът не ги дава тези стипендии?*

- На кого да ги дадем? Знаете ли, че в Техническият университет тази година със специалност "Машиностроене" завършиха 8 души? Само на нашия холдинг годишно ни трябва повече. Ние не можем да ходим по улицата с фенер посред бял ден и да питаме кой иска да стане машиностроител. С тези стипендии държавата може да привлече маса хора, а после бизнесът да се срещне с тях и ще продължи той да плаща или да надплаща стипендията. Тогава младият човек не просто има ангажимент да се реализира в страната, а има ангажимент в конкретно предприятие. И съответно, ако реши да промени работодателя си, тогава новият работодател трябва да възстанови тази стипендия на първоначалното предприятие. Нарекохме го по аналогия с футболистите "трансферни права".

- *А как да се облекчи вносът на работници от Бангладеш? И каква ще е защитата на българските работници, че няма да направите дъмпинг на и без това ниските заплати?*

- За малоумни ли вземате българските работодатели? Ако тук има работници, които да свършат тази работа, защо да водим хора от Бангладеш, за да им плащаме заплати, квартири, транспорт на него и семейството му, да се чудим как да го учим на български. При нас няма как да се направи дъмпинг, защото равнището на производителността и заплатите са толкова ниски, че няма как да внесем отнякъде на още по-ниски нива, които да могат да работят. Този синдикален страх от конкуренция, че отвън ще дойде някой и ще покаже как се работи по осем часа, а не по четири, е обясним. Но работа се върши с хора. Като няма хора, работата не може да се свърши.

ВИЗИТКА

Роден е на 1 април 1959 г.

Изпълнителен директор на "Стара планина холд" АД и председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ). През 1977 г. завършва с отличие 133-о СОУ в София. Носител е на редица награди в олимпиади по математика, физика, химия и биология. Завършва като първенец на школата за запасни при военно-въздушното училище в Долна Митрополия. Завършил Техническият университет в София и магистратура в икономически университет във Варна

[Телевизия Европа](#)

✓ Васил Велев: Бизнесът може да изплаща стипендии на студентите от дефицитни специалности

Студенти от дефицитни специалности, за които в администрацията има недостиг от кадри, да получават по 350 лв. стипендия на месец. Това предвижда проект на правителството. От своя страна студентите ще имат ангажимента да работят в България между 3 и 7 години след като завършат висшето си образование. Според Васил Велев от Асоциацията на индустриалния капитал в България предприятията могат да отменят държавата във финансовото подпомагане на висшистите, ако в програмата бъдат включени специалности, от които бизнесът се нуждае.

Месечна стипендия от 350 лв. на студентите от определени специалности, по които има глад за кадри в администрацията, предвижда проект на Министерски съвет. Срещу това висшистите ще бъдат задължени да работят между 3 и 7 години в страната след като завършат. Според председателя на Асоциацията на индустриалния капитал в България, подобно финансово субсидиране трябва да получават и висшисти от специалности, от които бизнесът се нуждае, като от своя страна фирмите могат да заменят държавата в подпомагането на студента, ако той остане на работа при тях средно между три и седем години, след като завърши.

Васил Велев:

"Следва стипендии да бъдат обявени в такива дефицитни специалности не в трети курс, а от първи курс, за да привлекат кандидат-студенти, съответно в средното образование също. След втори или трети курс е добре и бизнесът ще се възползва от това да замести държавата в плащането на тези стипендии, или друг вариант да добави, да надгради тези стипендии и съответно ангажиментът би бил тогава не просто да се реализира в страната, а в конкретното предприятие."

Така, според Велев, ще се преодолее частично проблемът на бизнеса с липсата на кадри по определени специалности. Висшистите, получаващи такава месечна стипендия, ще имат ангажимента да останат на работа в съответната фирма между 3 и 7 години след като завършат. Какво следва ако решат да заминат за чужбина или да напуснат работното си място, преди обявения срок?

Васил Велев:

"Ако той приема да получава не символична стипендия, срещу което да работи известно време при платеца на тази стипендия - това е негово решение, това не е заробващо условие. Нещо повече - той може да намери много по-добре платена работа на друго място, в друго предприятие или в друга страна. Тогава просто трябва да върне тези пари със съответната лихва."

Според Васил Велев основният дефицит на кадри е не в администрацията, а именно в индустрията.

Вижте новината в приложеното [ВИДЕО](#).

✓ Прогнозират ръст от 5-9% на средната работна заплата през 2017 година

Средната работна заплата през следващата година ще се увеличи с 5-9%. Това прогнозира от Асоциацията на индустриалния капитал в България. Основната причина за очакваното повишение на заплатите е дефицитът на кадри на пазара на труда. През тази година, знаете, бизнесът също отчете ръст на възнагражденията средно с около 10%. Заплатите в България ще продължават да растат и през 2017 - а година, прогнозира бизнесът. Интересна е тенденцията, че възнагражденията не се повишават заради по-големите приходи на компаниите, тоест заради по-висока производителност на труда. А поради липсата на кадри, което принуждава работодателите буквално да наддават, за да си наемат работници. Иначе какво показват данните на Националната статистика за нивата на заплатите у нас към момента - през третото тримесечие на годината средната работна заплата е била 941 лева, като в сравнение със същия период на миналата година увеличението е със 7,7%.

Теодор Дечев, АИКБ:

"В зависимост от това, в съответните региони, браншове, производства, какво е търсенето на работната сила, нашата прогноза е, че някъде между 5 и 9% ще бъде средното увеличение, което значи грубо казано месечно някъде между 45 и 82 лева."

Интересен е фактът, че и през 2016 - а година се запазва тенденцията средната работна заплата в държавния сектор да е по-висока, отколкото в частния. Към края на октомври средната заплата в общественния сектор е била 973 лева, а в частния - 931 лева. Ето как специалистите обясняват това явление:

Теодор Дечев, АИКБ:

"Ако статистиката за която вие говорите се отнася за хората, които са държавни служители, които работят съгласно закона за държавните служители по служебни проваотношения това е естественото. Държавен служител за да станеш трябва първо да имаш висше образование и след това всичко останало. Същото е като да питаме защо на мениджърите са по-високи заплатите от на служителите. Ако обаче някой твърди че изобщо за държавния сектор е по-висока заплата трябва да попитаме, а общинските предприятия включени ли са в тази статистика."

А в кои браншове се получават най-високи заплати у нас - данните на националната статистика показват, че най-добре платени са в секторите: "Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далеко-съобщения" със средна заплата от 2 159 лева, "Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива" - 1 647 лева и "Финансови и застрахователни дейности" - 1 612 лева.

Икономика

✓ Бизнесът иска да дава стипендии на студенти от дефицитни специалности

Те ще получават по 350 лв. на месец, предвижда проект на МС

350 лв. на месец стипендия ще получават студентите от специалности, в които има недостиг на кадри за българския бизнес. Това предвижда проект на правителството. Студентите в замяна ще имат задължение да работят в България между 3 и 7 години след завършване на висшето си образование.

"Предприятията могат да отменят държавата във финансовото подпомагане на висшистите, ако в програмата бъдат включени специалности, от които бизнесът се нуждае", смята Васил Велев от Асоциацията на индустриалния капитал в България.

По думите му стипендии ще бъдат обявени в такива дефицитни специалности още от първи курс, не от трети. По този начин в тях ще се привлекат повече кандидат-студенти. След втори или трети курс бизнесът ще замести държавата в плащането им, или ще надгради тези стипендии, като даде възможност на студентите да се реализират не просто в страната, а в конкретно предприятие.

"Така частично ще се преодолее проблемът на бизнеса с липсата на кадри по определени специалности. Висшистите, получаващи такава месечна стипендия, ще останат в страната поне няколко години след завършване на образованието си", коментира Велев.

"Ако студентът приема да получава не символична стипендия, срещу което да работи известно време при платеца на тази стипендия - това е негово решение, това не е заробващо условие. Нещо повече - той може да намери много по-добре платена работа на друго място, в друго предприятие или в друга страна. Тогава просто трябва да върне тези пари със съответната лихва", допълва председателят на Управителния съвет на Асоциацията на индустриалния капитал в България. Според него основният дефицит на кадри е не в администрацията, а именно в индустрията.

Информационна агенция "Блиц"

✓ Вижте какво направиха 75 000 българи между Коледа и Нова година

Всички те сляха почивните си дни, от което държавата е загубила стотици милиони левове

След като правителството отмени възможността за сливане на почивните дни и след това отработване в събота, решихме да проверим колко хора са сляли почивните си дни за Коледа и Нова година. Около 75 000 души са направили това по оценки на Института за анализ и оценки в туризма. Според бизнеса обаче от сливанията тази година държавата е загубила стотици милиони левове. Между 300 и 400 млн. лв. е загубил родният бизнес от сливането на почивни и празнични дни и отработването им през 2016 г., по сметки на бизнеса. През 2016 г. работихме 252 дни, като имаме пет големи серии от по 4 почивни дни - около 1 януари, 3 март, 24 май, 6 септември и 22 септември, съобщава БНТ.

Доста хора съчетаваха почивни дни с допълнителна отпускат, което нанасяше допълнителни щети за бизнеса. Кое то стана и основният мотив работодателите да поискат отмяна на възможността за сливане. Това създаваше и трудности по отношение бизнес планирането и разплащания с чужди партньори. Въпреки отмяната обаче през 2017 г., оказва се, че ще работим 249 дни - внимание, с 3 по-малко в сравнение с 2016 -а. Тоест - пак ще почиваме повече.

"За една икономика като българската, която не е нито швейцарска, нито австрийска, нито германска, нито дори френска - и да има тамошната производителност на труда, 3 дни по-малко може да доведе до 1% от общата продукция по-малко", коментира Теодор Дечев от Асоциацията на индустриалния капитал в България.

Нито губят, нито печелят от промяната в почивните дни транспортният бранш и търговията. Туризмът обаче остава разделен в оценката си. Според едни браншът ще загуби, а според други - щети ще има само за градските хотели и заведенията по Черноморието.

"Ето сега, около Коледа и Нова година около 75 000 души сливат своите почивни дни - било поради това, че имат деца, които са във ваканция, било поради други причини, но ще имат малко по-дълга почивка, което въобще не пречи на туризъм. И много от родителите предпочитат да използват това време било по планинските курорти за ски-училища, където да учат децата, било да бъдат с тях в къщи за гости или там, откъдето имат близки, роднини и приятели в провинцията, да бъдат заедно в този период", заяви Румен Драганов от Института за анализ и оценки в туризма:

По-голямата част от българите обаче по една или друга причина нямат възможност да удължат празничната ваканция.

По график младият бръснар Пламен Иванов от Пловдив си дава почивка в четвъртък и неделя. На практика обаче почти няма ден, в който да не дойде в салона, защото не е свикнал да връща хора. 25-ти декември е единственият празничен ден, в който е почивал и то, защото съвпада с официалния му почивен ден - неделя.

"Беше денят, в който си взех малко въздух и понеделника пак на работа, поради причината, че беше пълен вече. Седмица преди това беше пълен. Даже сутринта, като се събудихме, спогледахме се, видяхме календара, че е втория ден на Коледа и си викаме "днес се прецакахме", защото е вторият ден на Коледа, можехме да си го грабнем като почивен", каза Пламен Иванов.

Този четвъртък Пламен отново е с ножицата и бръснача и ще жертва почивния си ден.

"Аз си направих сметка по-добре да си жертвам този почивен ден, а след това примерно след новата година да си взема първи, втори, трети, четвърти. Първите дни на януари едва ли ще са натоварени. Няма как, ако са натоварени, ще ви викам да видите. Направо ахвам..", добави той.

Доверието на клиентите определя и работния график на Пламен. Затова и приема натоварването, като инвестиция в своя бизнес.

Тепърва ще се изчисляват икономическите ефекти от по-малкото работни дни догодина. Засега кабинетът предвижда в Бюджет 2017 забавяне на икономическия растеж до 2,5%.

[Списание Enterprise](#)

✓ Ръст на минималната работна заплата и линията на бедност

По-висока минимална работна заплата от 1 януари, реши кабинетът. Линията на бедност за догодина също се увеличава.

По методиката най-ниските доходи трябва да гарантират минималните жизнено необходими потребности за хранителни стоки. Така минималният доход за оцеляване на най-бедните у нас се увеличава с 14 лв. до 314 лв.

Според линията на бедност се дават коледни надбавки за пенсионерите. За тази Коледа всички възрастни с доходи от пенсии под 300 лв. получиха добавка от по 40 лв.

Кабинетът разписа и увеличение на минималната заплата с 9.5%. Така от 1 януари тя става 460 лв. Според плановете тя ще остане замразена в този размер за следващите 3 години.

Синдикатите са твърдо против замразяването на минималната заплата през следващите години. Те настояват за 2018 г. тя да бъде 480 лв.

От бизнеса пък настояват или тя да бъде премахната, или да се изчислява по строго определена формула, така че да не става обект на пазарлъци всяка година. Работодателите смятат, че покачването ѝ ще покачи безработицата.

Анализ потвърждава предупреждението, като стига до заключение, че увеличението в минималната работна заплата води до намаление в заетостта и работните места сред най-ниско квалифицираните наети. Например вдигане на минималната заплата със 100 лв. води до съкращаването на коефициента на заетост сред хората с начално и по-ниско образование средно с 1.4 процентни пункта.

Друго проучване сочи, че половината от анкетиранияте фирми искат минималната заплата да си остане 420 лв. през 2017 г. Още през юли работодателските организации АИКБ, БСК, КРИБ и БТПП се обявиха против минималните осигурителни прагове и настояваха за нов модел за определяне на минималната заплата. Причината – допълнителни увеличения биха довели само до преминаването на част от бизнеса в сивата икономика. Твърдението е подкрепено и от анализ на БАН, поръчан от самото Министерство на труда и социалната политика.

КНСБ започна официално кампанията си "Искам още 100 лв." на 7 декември и съобщи за интереса към инициативата – част от дългосрочна кампания на синдиката за повишаване на доходите, която ще тече през цялата 2017 година.

От КНСБ изчислиха, че брутна добавена стойност на един зает у нас е 45% от средната за Евросъюза, а компенсацията за наеман труд е 40% на сто. Тоест тези 5-6% отварят една доста сериозна дупка и показват, че към 2015 г. минимум 888 евро годишно е допълнителната възможност за доплащане на един зает, казват от синдиката.

Това означава, че разпределено по месеци, това прави около 145 лв. на месец за един нает. Дори ако се приспаднат осигуровките за работодателя, стават около 123 лв.

От бизнеса negliжираха кампанията на синдиката и обявиха, че тя няма да има особен успех.

От доклада на Министерския съвет става ясно, че въпреки повишението, минималната заплата у нас остава най-ниската в Европейския съюз.

Работодатели очакват ръст на доходите между 5 и 7 процента през 2017 година.

Близо половината от членовете на Асоциацията на индустриалния капитал ще повишат възнагражденията на своите служители, съобщиха от АИКБ, като отбелязаха, че анкетата е направена преди правителството да подаде оставка.

Председателят Васил Велев обаче предупреди, че тези нагласи и очаквания може да не се сбъднат, предвид очакваната политическа нестабилност и неефективна работа на държавната администрация – фактически стопиране на всякакви реформи.

Председателят на УС на АИКБ Васил Велев напомни на пресконференция прогнозата на работодателската организация за ръст от 2.6 – 2.8% на БВП през 2017 г., отбеляза и прогнозите на МС за 2.5% ръст на БВП и тези на ЕК, МВФ, СБ – които стигат до 3%.

Това подлежи на корекции, надяваме се да не са значителни, но при всички случаи, ако ще се работи следващата година три дни по-малко и ще има дълго време политическа нестабилност, по-скоро корекцията ще е надолу, каза Васил Велев.

Учителските заплати се увеличават средно с 10% от 1 януари 2017 г. Споразумението беше подписано от министъра, синдикатите и директори на училища.

Повишението на учителските заплати бе обявено още през лятото от министъра на науката и образованието Меглена Кунева. То предизвика остри дебати с финансовото министерство и министър Владислав Горанов, но след намесата на премиера Бойко Борисов бе одобрено.

Над 100 милиона лв. ще бъдат дадени, за да може стартовите възнаграждения на всички около 80 хиляди учители да се увеличат. Така най-ниската заплата ще е 660 лв. за помощник-учители при 600 лв. досега.

Старши учителите и старши възпитателите ще получават най-малко 688 лв., а главните учители или главните възпитатели – 726 лв.

Увеличение ще има и при възнагражденията на директорите, които от 1 януари ще взимат минимум 825 лв., а заместниците им – 770 лв.

При пенсиониране учителите вече ще получават по 10 заплати и половина, а не по 8, както досега.

Ръст ще има и при възнагражденията на непедагогическия персонал в училище – готвачи, счетоводители, библиотекари. Тяхната работна заплата ще започва от 460 лева.

Анекстът към Колективния трудов договор предвижда още увеличение на лекторските часове също с 10%.

На второ четене за Законопроекта за бюджета за 2017 г. парламентът отхвърли предложението на АБВ за увеличение на заплатите на социалните работници с 10%.

От началото на годината досега забавените заплати са за над 20 милиона лева. Хиляди работници посрещат Коледа без пари, съобщават от Главната инспекция по труда.

Най-много работници остават без заплати в предприятията за производство на машини и оборудване, както и в строителните фирми.

Почивните дни

Когато официалните празници, с изключение на Великденските, съвпадат със събота и/или неделя, първият или първите два работни дни след тях са неприсъствени.

Това реши Народното събрание след направените на второ четене промени в Кодекса на труда.

Министерският съвет ще може да обявява еднократно и други дни за неприсъствени за оказване на обществена почит към важни исторически, политически, културни или други събития, както и дни за честване на определени професии и за оказване на признателност.

Промените влизат в сила от 1 януари 2017 г. и няма да важат за предстоящите коледни и новогодишни празници.

Окончателно правителството обяви за почивен ден понеделник – 2 януари, а вторникът ще е работен.

Въведено бе изискване работодателите/доставчици на услуги или да командирова работници за собствена сметка и под свое ръководство по договор, сключен между работодателя и ползвателя на услугите, или да изпращат работници или служители в предприятие от същата група предприятия.

Премахва се съществуващото в кодекса изискване страните да уговарят поне същите минимални условия на работа като тези в приемащата държава само, когато срокът на командироване е по-дълъг от 30 календарни дни.

Трудовите спорове за осигуряване на условия на работа на командированите или изпратените в България работници или служители от други държави-членки на ЕС са подсъдни на съда по мястото, където работникът или служителят временно полага или е полагал труда си.

Депутатите утвърдиха и общата годишна квота за предоставяне на ваучери за храна по Закона за корпоративното подоходно облагане в размер на 280 млн. лв.

Автор: Анна Брандийска

[Инвестор.БГ](#)

✓ Работодатели критикуват мярка за привличане на младежи в администрацията

Идеята за предоставяне на по-високи стипендии (в размер на 360 лева) за младежи, за да работят те по-късно поне пет години в държавната администрация, беше разкритикувана от Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ). Пред "Нова телевизия" Теодор Дечев от организацията разказа, че работодателите имат подобно искане, но става дума за студенти от специалности, които са структуроопределящи за индустрията - инженери, както и медици и други специалисти, от които има спешна нужда.

"Едва ли държавата е закъсала толкова за чиновници", подкрепи го и синдикалистът Мика Зайкова. Според нея проблемът на държавната администрация е качеството на работещите, защото повечето служители са партийно назначени и тяхната квалификация е много съмнителна.

И двамата се съгласиха, че предлаганият размер на стипендията - 360 лева, е много нисък, при положение че прагът на бедността е 314 лева. Дечев посочи, че има възможност да бъдат отпуснати и по-големи стипендии и това би коствало не повече от 30 млн. лева на бюджета.

[Новини дир.бг](#)

✓ **Работодатели критикуват мярка за привличане на младежи в администрацията**

Идеята за предоставяне на по-високи стипендии (в размер на 360 лева) за младежи, за да работят те по-късно поне пет години в държавната администрация, беше разкритикувана от Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ).

Пред "Нова телевизия" Теодор Дечев от организацията разказа, че работодателите имат подобно искане, но става дума за студенти от специалности, които са структуроопределящи за индустрията - инженери, както и медици и други специалисти.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Труд](#)

✓ **Данъчната кампания стартира от днес**

Днес започва данъчната кампания в България. Всички, които са получавали доходи извън заплатите си, трябва да ги обявят пред НАП.

Данъчни декларации подават хората, които имат да обявяват доходи от хонорари или наеми, така и тези, които искат да ползват данъчни облекчения.

Ако сте дали или получили заем от приятел на стойност над 10 хил. лв., също трябва да го обявите, напомни БТВ.

Крайният срок за подаване на декларации е 2 май. Тези, които подадат документа по електронен път, имат право на 5 процента отстъпка.

За неподаване на данъчна декларация в срок глобата е до 500 лв.

✓ **По-високи данъци и такси за половин България**

Бургас и Перник с увеличен налог за покупка на имот

В Пловдив поскъпва паркирането, във Враца детската градина

По-високи общински данъци, такси, наеми и услуги оскъпяват живота в половин България през 2017 година, показва проверка на "Труд". От топ 5 на големите градове Пловдив планира да вдигне цените на услуги и наеми, като окончателното решение за това ще вземе местният парламент на 19 януари. Жителите ще бъдат най-масово засегнати от увеличението на таксата за паркиране в "синята зона" от 1,50 на 2 лева на час. В Бургас увеличават данъка при покупка на имот от 2,5% от стойността на недвижимостта на 3%.

След петгодишен застой в Русе сериозно се увеличава данък сгради, след като общинарите решиха бариерата от 1,2 промила да стигне 2 промила през новата година. В Ямбол хората ще плащат повече за такса смет. Общият размер на промила за услугата за жилищни имоти в Ямбол ще бъде 3,43, а за нежилищните имоти – 5,23, което е увеличение съответно с 0,97 и 1,19 промила. Това беше прието на сесия на общинския съвет.

Да се повиши с 0,5% данъкът за възмездно придобиване на имущество в община Перник предвижда изменение на Наредбата за местни данъци и такси, което влезе в сила от 1 януари 2017 г. Досега перничани плащаха по 2% от оценката на имуществото при сключване на сделката.

Шоково увеличение с 58% на данък сгради и с 15% на такса смет предвижда и местната управа на Кърджали. От кметството обясниха, че повишението е заради заложените параметри в плана за финансовото оздравяване на общината за периода 2016-2019 г.

Във Враца данъци не се вдигат, но за сметка на това общинският съвет гласува увеличение на таксите в ясли и детски градини. Родителите ще плащат и нов месечен налог от 5 лв., както и по-висока такса за храна.

В Благоевград сериозно се увеличават налозите за най-масовите автомобили, както и данъчните ставки на жилищата.

В София и Варна – без промяна

Намаление на цени на услуги в Добрич

За поредна година местните данъци и такси в София няма да се вдигат, стана ясно от разчетите на кмета Йорданка Фандъкова. Бюджетът на столицата за 2017-а е 1,2 млрд. лв. и според изследване на Института за пазарна икономика (ИПИ) София е единственият град в България, който изцяло е успял да излезе от финансовата криза. И животът в морската столица Варна също няма да поскъпва, тъй като кметът Иван Портних не предвижда увеличение на основните налози в града при заложена рекордна макроикономическа рамка от 260 млн. лева през 2017 г.

Кметът на Добрич Йордан Йорданов и екипът му пък обмислят намаляване на такса смет. Досега за жилищни и вилни имоти таксата за битови отпадъци бе в размер на 3,5 промила.

Съдебни новини

✓ Още киберпрестъпления влизат в Наказателния кодекс

По-голям брой киберпрестъпления да намерят място в Наказателния кодекс и авторите им да могат да бъдат подведени под отговорност през съда. Това предлага Министерски съвет с идеи за промени в Наказателния кодекс.

Измененията са внесени в Народното събрание в последния работен за изминалата 2016 г. ден. Идеята е към престъпленията да се допишат и "пренасяне", "повреждане", "влошаване", "скриване" и "спиране на достъпа" до компютърни данни в информационна система. В законопроекта е записано още и понятието "компютърна система" да се замени с по-широкото "информационна система".

С предложените изменения за първи път се криминализира създаването на т.нар. ботнети, установяване на контрол от разстояние върху значителен брой компютри посредством заразяването им със зловреден софтуер чрез целенасочени кибернетични атаки.

"Все по-често и в по-голяма степен обществото зависи от информационните системи. Безпроблемното им функциониране и сигурността им в ЕС са от изключително значение за развитието на вътрешния пазар и на конкурентоспособна и иновационна икономика", са записали авторите на законопроекта.

24 часа

✓ За 10 г. в ЕС заплатите се увеличиха 2,5 пъти, намаляхме с половин милион души

70% повече БВП 2016 г. спрямо 2007 г.

61% от българите биха гласували днес за оставане в съюза, 20% - за излизане

Няма да достигнем средните европейски доходи до 2030 г.

Преди 10 години - на 1 януари 2007 година, България стана пълноправен член на Европейския съюз, влезе в клуба на богатите, най-проспериращата общност от държави на планетата. И стана част от пазар на 500 милиона потребители. Това беше исторически момент за България, момент на "завръщане в Европа".

С членството на България и Румъния завърши петата вълна на разширяване на ЕС. Държавите в съюза станаха 27. Преди членството за България имаше дългогодишен процес на преговори и затваряне на глави на договорите за присъединяване. На 13 април 2005 г. Европейският парламент даде одобрение за подписването на Договора за присъединяване. Докладът за България бе приет с 534 гласа "за", 88 "против" и 69 "въздържали се". Договорът бе подписан на 25 април 2005 г. в Люксембург. Съгласно документа ЕС декларира, че целта му е да приеме България от 1 януари 2007 г. Договорът се подписа на тържествената церемония, на която България бе представена от президента Георги Първанов, министър-председателя Симеон Сакскобургготски, министъра на външните работи Соломон Паси и министъра по европейските въпроси Меглена Кунева.

Сега, 10 години по-късно, правим равностметка. Какво се промени в икономиката и в живота ни. Кой са плюсовете и минусите от членството ни?

Първото, по което българите усетиха еврочленството, бе свободното пътуване на Запад. Без необходимост да се вадят визи. С това се увеличиха възможностите за работа, за туризъм, за образование.

Доходите - растат, но пак са най-ниски

Над 2,5 пъти скочи средната работна заплата в България за 10-те години след влизането в Европейския съюз. Това показват сметки на "24 часа" по данни от Националния статистически институт. Последният месец, за който има обявена информация, е септември 2016 г. За него средната заплата у нас е 954 лв. При присъединяването ни към Евросъюза средното месечно възнаграждение в страната е било едва 382 лева.

Почти идентични са изводите и ако се използват данните за годишната средна заплата в България. За 2006 г. тя е била средно 4324 лв. и се увеличава около 2,5 пъти до 10 535 лв. през 2015 г. Въпреки това българите продължават да получават най-ниските заплати в ЕС, като работят средно за 1,7 евро на час по данни на Евростат. Заплатите у нас са 15 пъти по-ниски от тези в Дания, където изкарват средно по 25,5 евро на час. Скорошно проучване на БАН твърди, че и до 2030 г. няма да можем да достигнем средните европейски доходи.

Намаляла е обаче бедността у нас, ако съдим по броя на хората, живеещи в риск от бедност или социално изключване. Около 60% у нас влизат в тази категория през 2007 г., а през 2015 г. са 41,3% по данни на Евронюз. По сравнение пак на Евронюз, минималната пенсия в България през 2007 г. е била 92,23 лева, а през 2016 г. е 161 лв, като се предвижда през 2017 г да се увеличи с 1,6 на сто.

Как растеше икономиката

Брутният вътрешен продукт на България е увеличен с около 70 процента за 10 години. През 2006 г. БВП е бил 53,219 млрд. лв. по текущи цени, докато през миналата година е достигнал 88,571 млрд. лв. Няма обаче да е справедливо, ако направим извода, че заплатите растат по-бързо от темпа на нарастване на икономиката. Причината е, че сега БВП на България се произвежда от по-малко хора в сравнение с този преди 10 години.

Населението намалява

Така идваме и до най-негативния ефект за този период - стопяването на населението, въпреки че това едва ли трябва да го отдаваме само на членството в ЕС. Но фактът е, че България е загубила над половин милион души за 10 години. През 2006 г. населението на страната е било 7,679 млн., а в края на миналата година - едва 7,153 млн. Разбира се, този спад

не се дължи само на емиграцията и търсенето на по-високи доходи в държавите от ЕС. В много по-голяма степен това е ефект от влошената демографска картина у нас. Със застаряването на населението смъртността вече от години изпреварва раждаемостта. Така България е с един от най-високите коефициенти за т.нар. отрицателен естествен прираст не само в Европа, а и в целия свят. Иначе за тези 10 години има леко увеличение на средната продължителност на живота в България - през 2007 г. е била 72,7 г., а през 2015 г. - 74,5 г.

Евроюз пише, че през 2015 г. броят на българите, работещи в чужбина (2,5 млн.), е по-голям от работната сила в страната (2,2 млн.). Заради изтичането навън на търсени кадри българската икономика започна да се измъчва от глад за специалисти в много браншове. Обратната страна на медала е, че българи изпращат солидни средства от чужбина у нас. България е получила 456 млн. евро под формата на трансфери с лични средства през 2015 г., което е увеличение от 268,9 млн. евро спрямо 2010 г. според Евроюз.

Доволни ли са хората

Според данни на проучване от "Евробарометър" 36% от българите, запитани през 2007 г., са посочили, че са доволни от живота си. А през есента на 2016 г. 51% от българите са заявили, че са доволни от живота си. Увеличение има, но не чак толкова голямо. Нищо чудно, след като по качество на живота България и Румъния си делят последното място в Евросъюза според проучването "Индекс на настигането", което сравнява страните членки на ЕС, по 4 големи категории. Качеството на живот е комплексен индикатор, който се измерва с 14 критерия.

Еврофондовете

Влизането в ЕС се отрази много позитивно на икономиката с еврофондовете, които се вляха в страната. Само в земеделието за т.нар. директни плащания на площ влязоха 9,036 млрд. лв. през първия програмен период. Допълнително по Програмата за развитие на селските райони дойдоха и над 2,5 млрд. евро, или още 5 млрд. лв. Така общата сума само за земеделие достига внушителните 14 млрд. лв. Или това прави по близо 1,5 млрд. лева годишно. Дори през по-миналата 2015 г., когато приключи усвояването на средствата от първия програмен период 2007-2013 г., плащанията в земеделието бяха достигнали до 3,3 млрд. лв. И занаятчийството по директните плащания на площ за селското стопанство в страната ни ще влизат по близо 1,6 млрд. лв. годишно. Сумата за Програмата за развитие на селските райони в новия програмен период беше намалена, но пак е около 2 млрд. евро до 2020 г.

Еврофили

Така или иначе, българите продължаваме да вярваме в Европейския съюз, макар и да сме леко разколебани в последните месеци. Брекзит може би дори е накарал българите да оценят Евросъюза. Според скорошно проучване на "Галъп интернешънъл", ако утре има референдум в България с въпрос дали тя трябва да остане част от Европейския съюз, 61% казват, че биха гласували за оставане, 20% биха гласували за излизане, а останалите 19% се колебаят. Ако данните се изчислят само сред хората, дали отговор, т.е. потенциалните участници в референдум, тогава подкрепа за оставане на България в Европейския съюз е около 75%, а за излизане около 25%.

"Галъп интернешънъл" зададе сходен въпрос в края на 2015 г. в рамките на мащабно изследване сред 14 европейски страни. Тогава положителните мнения сред потенциалните участници в референдум бяха 82%, а отрицателните 18%. Тези данни наредиха българите сред "най-еврофилските" народи в ЕС.

12 млрд. лв. са чистите пари, влезли от ЕС

За последните десет години (от 1 януари 2007 до днес) България е усвоила от европейски фондове 19,5478 млрд. лева. Това са реални плащания по оперативните програми, Програмата за развитие на селските райони, програмите за трансгранично сътрудничество. Държавата ни е внесла като вноска в бюджета на ЕС от 1 януари 2007 г. до 29 декември 2016 г. 7,4186 млрд. лева. Цифрите са от докладите за изпълнение на бюджета от 2007 г. досега. Сумата за 2016 г. е прогнозна (заложена е в бюджета) - към момента за годината са изплатени 397,4 млн. лв. и предстои, след като се изчислят точните параметри, да се направи втората част от вноската. Очаква се корекция, но тя няма да бъде съществена - до 5%. Ако трябва да се изчисли разликата между това, което България внася в ЕС, и това, което получава (или т.нар. "нетна финансова позиция"), към момента тя е минимум 12 млрд. лева.

Освен суровата аритметика - да се изчисляват постъпления и плащания към и от България, по-важно е да се отчете възможността и тук да се прилагат европейските правила, достъпът на България до общия европейски пазар, които носят съществена добавена стойност за българското общество, съобщават от администрацията на вицепремиера Томислав Дончев.

[Сега](#)

✓ За 9 години в обществените поръчки се завъртяха над 60 млрд. лева

БДЖ, "Софарма" и "Петрол" са в челната петорка по големи сделки. 10% от изпълнителите са получили 71% от договорите и 85% от парите

Зорница Славова, Институт за пазарна икономика

За девет години - от 2007-а до 2015-а, държавните структури в България са изхарчили над 60 млрд. лв. за близо 200 хиляди процедури по Закона за обществените поръчки. През този период в ролята на възложители са влезли повече от три хиляди държавни органи, общини и предприятия, а спечелилите поръчките са близо 20 хиляди. Това показват отворените данни за процедурите, благодарение на които може да се направят различни "разрези" на харченето на обществен ресурс.

Едва ли за някого е изненада, че най-големите поръчки са в строителството. Но има и други, по-малко известни и доста интересни факти. Например най-скъпият договор в изследвания период е за превоз на пътници и е спечелен от БДЖ. Поръчката е дългосрочна - за 15 години, а стойността ѝ е в размер на 4.6 млрд. лева. Договорът за изпълнението ѝ е подписан на 25 юни 2009 г.

Прави впечатление, че сред компаниите, които са спечелили най-много и най-скъпи поръчки, се класират няколко доставчика на лекарствени продукти и медицинска апаратура.

Анализът на статистиката за обществените поръчки показва голямата концентрация на договорите в малка част от изпълнителите. Така само 10% от изпълнителите на обществени поръчки (близо 2 хиляди) в периода са спечелили общо 120 хиляди процедури - което е 71% от общия брой на подписаните договори. Стойността на спечелените от тях поръчки е огромна - 53 млрд. лв., или 85% от общата сума по всички договори за периода. Важно е да се направи уговорката, че в случая става въпрос само за самостоятелни изпълнители. А ако се прибави участието на различните фирми в консорциуми, изпълнителите на обществените поръчки стават още по-концентрирани.

Концентрацията е валидна и за самите възложители. И пропорциите са почти същите като при изпълнителите. 10% от възложителите са сключили 122 хиляди, или 73% от всички договори. Общата стойност на възложените от тях дейности е 55 млрд. лв., което представлява 90% от сумата на всички подписани договори през 2007 - 2015-а година.

Отворените данни показват, че най-скъпите поръчки са за инфраструктура - основно в отраслите транспорт и енергетика. Начело в класирането е Министерството на транспорта, следвано от Агенция "Пътна инфраструктура" (АПИ), "Метрополитен" - София и НКЖИ (Националната компания "Железопътна инфраструктура"). "АЕЦ Козлодуй и ТЕЦ "Марица-изток 2" също влизат в Топ 10 на възложителите. В първата десетка попадат и две общини - Столичната и Варна. Любопитен факт е, че в категорията "местна власт" сред крупните възложители заедно с най-големите градове се нарежда и Несебър. Договорите на всичките 265 български общини представляват над 1/4 от броя и сумата на обществените поръчки в страната.

Най-много са поръчките на най-големите общини - Столична община (1.723 млрд. лв.), община Варна (1.131 млрд. лв.), община Бургас (748 млн. лв.), община Пловдив (498 млн. лв.) и община Сливен (462 млн. лв.). В същото време скорошно изследване на ИПИ по данни на Сметната палата - "Успехите и провалите на български общини в периода 2011-2014 г.", показва, че корупционният натиск на общинско ниво е голям и злоупотребите и погазването на закона при процедурите за обществени поръчки на общините са по-значителни, отколкото на ниво централна администрация.

Нарушенията и корупционните практики при процедурите за обществени поръчки са разпространени на всяко ниво на харченето на публичен ресурс. Доказателство за това можем да открием и в проверките и отчетите на Агенцията за държавна финансова инспекция, които показват, че в над 40% от обществените поръчки са открити нарушения през 2015 г. По-голямата част от тях отново са такива, които водят до неспазване на принципите на Закона за обществените поръчки за публичност и прозрачност, свободна и лоялна конкуренция, равнопоставеност и недопускане на дискриминация.

Отворените данни и тяхното анализиране представляват добър старт за разкриването и решаване на проблемите при възлагането на обществени поръчки, като в същото време повишават вниманието на данъкоплатците към харченето на техните пари.

Земя

✓ Трудните прогнози за цената на петрола през 2017 г.

В последните месеци цената на петрола, макар и с колебания, започна да върви нагоре под влияние на дългоочакваната реакция на ОПЕК на ниските цени, които поставиха под изпитание редица производители. Исторически погледнато, споразуменията на ОПЕК винаги са нестабилни. В самата организация и в момента има вътрешни несъгласия между Саудитска Арабия и Иран относно добива. Затова и решението на картела ще има само краткосрочен ефект върху петролните пазари, коментираха пред Investor.bg експерти. Не може да се даде и оценка накъде ще поеме цената на петрола през следващите месеци. "Трудно е да се каже еднозначно, защото има балансиращи фактори за движението на цените на петролните пазари и в двете посоки", обясни Калоян Стайков от Института за пазарна икономика (ИПИ). Той поясни, че търговията в последните месеци се е повлияла от съобщенията на ОПЕК, но основен фактор за цената на петрола е размерът на запасите. Те все още са по-високи от потреблението и именно от потреблението ще зависи дали цената ще тръгне нагоре или надолу. За председателя на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) Иван Иванов поскъпването на петрола няма да бъде дългосрочно. Ефектите от решението на ОПЕК ще бъдат забравени още през пролетта на 2017 година. Цената на петрола оказва влияние върху цената на природния газ у нас, макар и със закъснение от няколко месеца. Причината е използваната формула, в която се отчита цената на алтернативните горива. Факт е и че през последните години ситуацията на газовия пазар се промени. Вече са налични допълнителни източници, а не само "тръбен" газ и така производителите постепенно започват да се съобразяват с клиентите. Шанс цената на газа за Европа да се стабилизира на сравнително ниско ниво носят перспективните находки в Средиземно море, прогнозира още Иван Иванов. Засега обаче газ от Средиземно море едва ли ще потече към Европа преди 2020 година. Дотогава, отделни части в Европа, сред които и България, ще трябва да разчитат единствено на доставките от Русия. А след 2020 година дори не е ясно откъде ще получаваме природен газ, ако Москва успее да изпълни закана си да прекрати транзита на газ през Украйна.